

Landsstyreformandens tale Nytår 2006.

Kære alle medborgere i vort land. På Landsstyrets vegne sender jeg herved Nytårshilsen med håb om alt godt i det nye år og takker for jeres uvurderlige bidrag til samfundets fortsatte fremdrift.

På Landsstyrets vegne skal jeg herved sende nytårshilsen til Hendes Majæstet Dronningen og den øvrige kongefamilie, Folketinget og regeringen samt Landsstyret og Lagtinget på Færøerne.

Jeg skal ikke undlade at udtrykke medfølelse til alle, som har mistet deres kære i det år der er forløbet. Det er hårdt at miste nære familiemedlemmer og venner, hvor er bliver ofret mange kræfter både følelsesmæssigt og fysisk og det er mit håb, at I får styrken til at videreføre livet.

Jeg ønsker også alle sygdomsramte i vort land og i Danmark god helbredelse, så I kan vende hjem til jeres kære med et godt helbred i det nye år!

I dag nytårsdag er vores tanker hos de handicappede, der er nødsaget til at bo i Danmark og jeg ønsker jer alt godt i det nye år.

Jeg sender nytårshilsen til alle uddannelsessøgende, sømænd og alle i udenrigstjenesten samt medarbejdere i sundhedsvæsenet, alderdomshjemmene og andre i samfundets tjeneste. Samtidig sender jeg også en hilsen til trawlerbesætninger, som holder Nytår ude til havs, med håb om alt godt fremover.

I starten af det nye år går vores tanker ofte tilbage til året der er gået og vi har alle forestillinger og visioner om den fremtid vi er på vej til.

Vi lever i et barskt land i det arktiske på grænsen af hvor menneskelig overlevelse er mulig. Vore forfædre har overlevet i dette barske land på trods af naturens vældige kræfter, gennem respekt for og tilpasning til naturen og klimaet, uden at bede om hjælp udefra. Derfor er vi forpligtet til at virke sammen som et folk, også i det politiske liv.

Valget er nu overstået, og der er dannet et nyt Landsstyre bestående af tre partier, nemlig Atassut, Inuit Ataqatigiit og Siumut med det formål at tjene samfundet bedst muligt.

Det er mit håb, at det fælles politiske mål må bære frugt i overensstemmelse med vælgernes ønsker. Såfremt ønsket om opnåelse af vore fælles mål opfyldes, kræver det befolkningens aktive medvirken, og det er vigtigt at mange gode kræfter medvirker i et fælles samarbejde og danner grundlag for gode resultater.

Den grønlandsk-danske fælleskommission om selvstyre arbejder efter planen på trods af visse problemer, man har stødt på undervejs – arbejdet har en god fremdrift.

For at forny det mangeårige rigsfællesskab har vi i overensstemmelse med borgernes ønsker igangsat et samarbejde på et ligeværdigt grundlag med de danske politi-

ske myndigheder. Det er meget vigtigt, at vi alle deltager aktivt i debatten og at vi benytter vores mod og vilje i denne debat.

Skal opgaverne løses på en god måde og tilfredsstillende må vi fra Grønlands side genoverveje sammensætningen af medlemmerne i fælleskommissionen, idet det er meget vigtigt, at alle partier i Landstinget er repræsenteret. Opgaven er så vigtig, at hele befolkningen må løfte den i flok.

Vi er klar over, at vi under vores udvikling som et folk vil møde forhindringer og at vi må tilpasse os. Der sker en overadministration af samfundet og vi er derfor i gang med en strukturtilpasning for at minimere vores udgifter til administration og med henblik på få en rationel administration

Igennem mange år har kommunerne udtrykt ønske om mere selvstændig. På denne baggrund blev der nedsat et strukturudvalg sammensat med deltagelse fra Hjemmestyret og kommunerne.

Efter to års indgående analyser, intense undersøgelser, evalueringer og borgermøder afleverede strukturudvalget umiddelbart før jul sin betænkning til Landsstyret.

Den velgennemarbejdede betænkning indeholder en række anbefalinger som vil blive behandlet på Landstingets forårssamling. Forud for Landstingets behandling af kommissionens betænkning skal betænkningen drøftes med KANUKOKA, borgmestrene og andre relevante instanser, idet Landsstyret lægger megen vægt på, at ændringer i servicering af borgerne gennemføres med så stor omhu som muligt.

I forbindelse med kommunesammenlægningerne skal der også afholdes et fællesmøde om bygdernes fremtidige status og det er vores plan, at dette møde, som arrangeres i samarbejde med bygdebestyrelsesforeningen, afholdes i løbet af sommeren.

Landsstyret har til hensigt at ændre og reducere administrationen mellem Hjemmestyret og kommunerne, samtidig er der også hensigten at Landsstyre vil foretage strukturelle ændringer i andre serviceområder. Den alt for omfattende administration og servicering, som koster mange penge, er ikke længere acceptabel. De arbejdsdygtige blandt befolkningen bliver færre og som en konsekvens af det bliver der færre skatteydere, og modsætningsvis stiger behovet også for at afholde udgifter.

Derfor må vi gennemføre snarlige ændringer. Vi har ingen grund til forhaling, da vi har begrænsede midler. Vores omverden ændrer sig meget hurtigt, og vi kan ikke regne med, at omverdenen skal vente på os. Olieprisen begrænser vores konkurrenceevne. Vi har stærkt behov for finansiering af sundhedsvæsenet, uddannelserne, socialforsorgen, boligbyggeriet, reovering af skolebygninger, børne- og ældreforsorg, erhvervsfremme. Kort sagt kræver samfundet bedre og billigere servicering.

Men hvis alle disse ønsker skal finansieres kommer vi ikke udenom tilpasninger. Vi må alle være med, da vi ikke bare kan vente på og trøste os med, at andre nok skal betale. Såfremt et folk der ønsker selvstændighed skal dannes koster dette noget, og du kan ikke komme uden om at bidrage til at betale udgiften.

Landsstyrekoalitionens hensigt er, at resten af landet også skal være med i udviklingen. Derude bor også folk der ønsker at medvirke til en udvikling som i resten af landet, og det er koalitionen hensigt at foretage en decentralisering af landsstyreområdernes aktiviteter til Sydgrønland, Nordgrønland og Østgrønland. Og jeg skal også pointere, at bygdebefolkningen er markant med i udviklingen.

Beskæftigelses- og erhvervsmulighederne i Nanortalik, Qaqortoq og Narsaq er i de senere år blevet dårligere. Derfor vil Landsstyrekoalitionen tage initiativer for at afhjælpe disse forhold i samarbejde med de sydgrønlandske kommuners sammenslutning, samtidig med at vi fortsat har et godt samarbejde med de øvrige kommuner.

Der skal også banes vejen for at fremme jordbrug og dyreavl i Sydgrønland. Forbrugere er begyndt at købe alle slagtede lam, og landsstyrekoalitionen agter at medvirke til forøgelse af lammeproduktionen. Jeg skal også nævne, at det i år er hundrede år siden de første får blev hjembragt til vort land, hvilket vil blive festligholdt.

Ny boligreform vil blive igangsat med henblik på at forsyne alle borgerne med sunde boliger og ikke mindst for at give lavindkomstgrupperne bedre muligheder. Selvbyggerordningen, som i dag kun gælder for bygder og yderdistrikter, vil blive spredt til hele kysten inklusive byerne.

Landsstyrekoalitionen har aftale om konkret indsats overfor børn og unge, dette vil blive implementeret i de kommende år til glæde og gavn for de opvoksende generationer. Barselsorloven vil blive forlænget, der skal laves en betydelig indsats for omsorgsvigtede børn, alle børn i de ældste klasser vil få uddannelsesstøtte, der vil blive lavet en ordning, hvor alle børn vil få børneopsparing til de bliver 18 år.

Lad os alle være med til at rette op på vilkårene for børn og unge, vilkår, som på visse områder er uforsvarlige. Lad os alle være med til at kæmpe indtil alle børn og unge får et forsvarligt og værdigt liv.

Der skal gøres betydelig indsats for at højne uddannelsesniveaue. Eftersom Hjemmestyret ikke kan klare opgaven alene, er det meget vigtigt med bred, engageret medvirken fra alle borgeres side. Skal vort land blive mere selvstændigt, må vi løfte i flok.

Kommunerne har også betydeligt ansvar på uddannelsesområdet, ligesom Hjemmestyrets institutioner og virksomheder har tilsvarende ansvar for fremskaffelse af praktikpladser, som ofte mangler. Vi må gøre en indsats for at sikre, at uddannelsesinstitutioner og skoler udnyttes optimalt i sommermånederne. Vi har ikke råd til at holde uddannelsesinstitutionerne lukket i sommermånederne.

Vi skal stille imod større uddannelsesenheder for at udnytte lokalerne og de erfarne lærere optimalt.

Landsstyrekoalitionen lægger stor vægt på et godt og konstruktivt samarbejde med borgerne og organisationerne. De folkevalgte og embedsmændene kan ikke alene have magten til at tilrettelægge samfundsudviklingen. Det er meget vigtigt, at I alle deltager aktivt i en god opinionsdannelse.

Vi må sørge for folkeskolens stabile videreudvikling for at få så mange veluddannede som muligt. Skolebygningerne må renoveres. Vi må have vilje til at være med til at give skolen et indhold med udgangspunkt i lærernes og forældrenes erfaringer. Vi må støtte lærernes store indsats, nogle steder i nedslidte fysiske rammer og vanskelige arbejdsvilkår, hvor de også arbejder for de omsorgssvagede børn. Og tak for jeres gode og loyale arbejdsindsats under vanskelige vilkår.

Da barndomsoplevelserne har betydelig indflydelse på vores voksne liv, har vi pligt til forbedre børnenes vilkår. Vi har pligt til at skabe tidssvarende børneinstitutioner, som bygger på personalets mangeårige erfaringer, og det er vores hensigt at skabe den gode børneinstitution (meeqqivitsialak), som giver børnene oplysning og læring.

Vi har selv et stort ansvar for vores personlige sundhed og sunde livsførelse. Hver og en af os har pligt til et sundt liv gennem fornuftig livsførelse.

Vi værdsætter myndighedernes oplysnings- og forebyggelsesarbejde, men uden blot at læne os op ad denne indsats må vi også selv gøre en indsats.

Jeg er glad for og stolt af personer, der selv gør en indsats uden blot at vente på andre. Eleverne på Kangillinguit skolen fik præmie for deres antirygearbejde – tillykke, dygtige børn.

Fiskerierhvervet og fangsterhvervet har stor betydning for vort lands økonomi og erhvervet påvirkes stærkt af faktorer, der er skabt udefra, som vi må tilpasse os til. Vi må skabe et konkurrencedygtigt og rentabelt erhverv med afdæmpet omkostningsstruktur, når det gælder fiskerflåden, fiskefabrikkerne og de levende ressourcer, fisk, skaldyr og havets pattedyr.

Vi har alle pligt til at forsvare, især landets befolkning får en ens og lige behandling, vores kultur og levevis, samt landets levende ressourcer, og det er vores ansvar, at forvalte dette således, at hele samfundet får den størst mulige udbytte af ressourcerne.

Vi skal lægge vægt på restriktioner af fisk og pattedyr for at sikre vore efterkommeres fangstmuligheder. Men vi skal ikke indføre begrænsninger for begrænsningernes skyld alene, men må også tage hensyn til forbrugernes daglige behov, som vi ikke kan begrænse. Grønlænderne har i flere tusind år levet med hensyntagen til og respekt for naturen og dens ressourcer, og vi har aldrig udryddet levende ressourcer. Men restriktioner er nødvendige og skal fastlægges på baggrund af biologernes og fangernes viden.

Vi må lave ordninger, således at arbejderne nyder en større beskyttelse i forhold til deres arbejdsplads. Hjemsendelse af arbejderne bør så vidt muligt undgås og dette bør opnås gennem en god planlægning hos virksomhederne og vi har en forpligtelse til at rette op på den økonomiske støtte som bliver ydet i forbindelse med arbejdsløs samt midlertidig ledighed på grund af mangel på arbejde.

Vi må ruste os til og tilpasse os til klimaforandringerne, som kan ramme os, der lever i Arktis, alvorligt på mange forskellige måder, og her kan vi blot nævne at v er stor-

forbrugere af fangststyr. Fangererhvervet oplever i de senere år oplever svære levevilkår som konsekvenser på forandringer i naturen, som vi må afhjælpe i fællesskab.

Vi må reorganisere energiforsyningen snarest muligt. De stadig stigende oliepriser tvinger os til det. Vi er i gang med at planlægge optimal udnyttelse af vandkraft, solenergi og vindkraft, og vi må alle være med til finansieringen. Vandkraftværket i Qorlortorsuaq er under anlæggelse. Projekteringen af vandkraftværket i Sisimiut skal igangsættes, og vandkraftværket ved Nuuk skal udvides.

Vi må også finansiere forbedringerne af havnefaciliteterne. Vi må snarest udbedre havnefaciliteterne i Nuuk, Sisimiut, Ilulissat og Uummannaq, og da de alle har stor betydning for erhvervslivet, fiskeriet og landets økonomi må arbejdet udføres uden flere unødige forsinkelser.

Vores samarbejde med udlandet bliver stadigt mere stærkere og omfattende, og vi må udnytte de andre landes stadige større opmærksomhed omkring vort land. Forhandlingerne med EU tegner godt, og vi regner med, at de afsluttes i løbet af foråret med et godt resultat. Derudover udbygges samarbejdet med de øvrige nordiske lande fortsat. Samarbejdet med Amerika foregår også tilfredsstillende, og vi arbejder intens for et godt resultat.

Jeg skal udtrykke varm tak til jer alle, som virker for samfundets vel, ikke mindst de mange, der frivilligt og utrætteligt arbejder indenfor foreningslivet. I har afværget mange problemer gennem jeres virke. Mange tak.

Vi har også grund til at takke alle tilkaldte medarbejdere, der er kommet for at hjælpe til i vort land. Vi vil endnu i mange år have brug for tilkaldte danskere. Nogle er bliver med tiden til fastboende grønlandere med familiebånd og kærlighed til vort land. Vi værdsætter jer og håber, at vi fortsat arbejder tæt sammen i respekt med hinanden og i god samdrægtighed.

Det er meget vigtigt, at vi udvikler os med åndelig styrke. Lad os arbejde helhjertet for at styrke arbejdet i menighederne. Lad os tage det som en forpligtelse at forbedre vilkårene for menighedsrepræsentationerne, præsterne, kateketerne, organisterne og andre kirkelige medarbejdere. Vi kan blive nok så velhavende materielt, men det hjælper ikke meget, hvis vi på den anden side er blevet åndeligt forarmede. Derfor må vi arbejde helhjertet for at forbedre vilkårene for kirkens medarbejdere.

På samfundets vegne skal jeg takke jer, vore ærede ældre. Takket være jeres enorme indsats har vi i dag opnået velstand og velfærd. I har bragt enorme ofre for at sikre jeres efterkommeres ve og vel, og deri ligger jeres ærværdighed. Og jeg siger tak for, at vi har stærke ældre medborgere, som elsker deres efterkommere.

Jeg skal udtrykke tak til alle jer vore medborgere for jeres gode indsats i det forløbne år. Vi skal ikke glemme, at vi er ligeværdige, og at der er brug for os alle.

Alle mine medborgere i dette land. Jeg ønsker jer et godt, lykkebringende og fredfyldt Nytår.

Gensidig respekt og respekt for alle andre.

Godt Nytår.

Gud bevare vort land.